

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το κράτος ως εγγυητής στον τραπεζικό δανεισμό των επιχειρήσεων

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Νικόλαος Τζανέτος

Ιανουάριος 2020

1. Το θεσμικό πλαίσιο της κρατικής ενίσχυσης με την μορφή εγγυήσεων στον τραπεζικό δανεισμό των επιχειρήσεων

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 που στην Χώρα μας εκδηλώθηκε κυρίως ως δημοσιονομική κρίση με αρνητική επιρροή στα εισοδήματα νοικοκυριών και επιχειρήσεων, προκάλεσε αστάθεια και αβεβαιότητα στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα με άμεσο αποτέλεσμα την ραγδαία άνοδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων και την ναρκοθέτηση της λειτουργίας των ελληνικών τραπεζών. Έτσι, η Ελλάδα κατέχει σήμερα το μεγαλύτερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹, με το μεγαλύτερο μέρος αυτών να ανήκει στα δάνεια των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνονται και τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία ανέρχονται σε περίπου 600 χιλιάδες δάνεια εκ των οποίων υπολογίζεται ότι έχει αποπληρωθεί μόνο το 8%². Τα δάνεια αυτά έχουν χορηγηθεί με την κρατική ενίσχυση της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, δηλαδή καταγράφονται στους ισολογισμούς των τραπεζών, καθώς και στον κρατικό προϋπολογισμό κατά το μέρος που αφορά τα εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου καταβαλλόμενα ποσά σε περίπτωση κατάπτωσης των σχετικών εγγυήσεων.

1 45% επί των συνολικών χορηγήσεων τον Μάρτιο 2019, βλέπετε σχετικά στοιχεία στην ιστοσελίδα της Τράπεζας της Ελλάδος- Στατιστικά Στοιχεία

2 Πηγή : Banks.com.gr 21/8/2019

Ας δούμε όμως αναλυτικότερα το νομικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία των κρατικών ενισχύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παρόλη την, καταρχάς, αντίθεσή της με την λειτουργία ενός συστήματος ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων αποτελεί το κρατικό εργαλείο με το οποίο επιχειρείται η δραστική οικονομική ενίσχυση επιχειρήσεων, παραγωγικών κλάδων και περιοχών. Αποτελεί τον λόγο εκείνο για τον οποίο στην νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα στις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 107 ΣΛΕΕ (Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης) προβλέπονται ειδικές εξαιρέσεις από τον κανόνα της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων προς διαφύλαξη του ανόθευτου χαρακτήρα του ανταγωνισμού στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα, σε επίπεδο Ενωσιακού Δικαίου, δεν θεσπίζεται η απόλυτη απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων αλλά αναγνωρίζονται συγκεκριμένοι λόγοι, οι οποίοι αποτελώντας την εξαίρεση από τον γενικό κανόνα, επιτρέπουν τις κρατικές ενισχύσεις. Έτσι, στο πρωτογενές Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 107 ΣΛΕΕ), μεταξύ άλλων, προβλέπονται ως συμβατές με την εσωτερική αγορά της, κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα, για την προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως περιοχών στις οποίες το βιολογικό επίπεδο είναι συνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, για την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους, καθώς, επίσης και για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνονται οι όροι των συναλλαγών με τέτοιο τρόπο που θα αντίκειται στο κοινό συμφέρον. Το δε Συμβούλιο της ΕΕ μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αποφασίζει για την θέσπιση και άλλων κατηγοριών κρατικών ενισχύσεων. Τί είναι όμως Κρατική Ενίσχυση;

Η απάντηση βρίσκεται στην ανάγνωση των διατάξεων του άρθρου 107 ΣΛΕΕ, η οποία δίνει τα βασικά στοιχεία που συγκροτούν την έννοια της κρατικής ενίσχυσης ως της εκ μέρους του κράτους χορήγησης οικονομικού ανταγωνιστικά πλεονεκτήματος, προερχόμενου από κρατικούς πόρους, ικανού να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και να προκαλέσει στρεβλώσεις του ενδοενοσιακού εμπορίου. Συνεπώς, οποιοδήποτε κρατικό μέτρο που συνιστά οποιασδήποτε μορφής ή έντασης κρατική παρέμβαση με σκοπό την οικονομική ελάφρυνση μιας επιχείρησης αποτελεί εν δυνάμει κρατική ενίσχυση ικανή να προκαλέσει συνθήκες ευνοϊκής μεταχείρισης και ως εκ τούτου νόθευσης του ανταγωνισμού. Από την γενικότητα του ορισμού της κρατικής ενίσχυσης μπορεί να γίνει αντιληπτό ότι κατά τον έλεγχο εκ μέρους του αρμόδιου Ευρωπαϊκού Οργάνου (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) μιας ενδοενοσιακής κρατικής χορήγησης σε επιχειρήσεις ορισμένου κλάδου ή ορισμένης περιοχής, τα κριτήρια ελέγχου αποσκοπούν να περιορίσουν τις κρατικές ενισχύσεις σε εκείνες οι οποίες μπορούν να διαγνωστούν και τεκμηριωθούν *ad hoc* ως μη ικανές να πλήξουν τον ανταγωνισμό μεταξύ κρατών, επιχειρήσεων, κλάδων, περιοχών. Με αυτό το πνεύμα, κρατικές ενισχύσεις που κατευθύνονται σε επιχειρήσεις που έχουν υποστεί καταστροφές από κάποιο έκτακτο γεγονός ή σε επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται σε περιοχές με δυσμενείς συνθήκες επιχειρηματικότητας μπορούν να διαγνωστούν ως μη αντικείμενες στον ανταγωνισμό και ως εκ τούτου συμβατές με την εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνοπτικά, η κρατική ενίσχυση συγκεντρώνει σωρευτικά τα χαρακτηριστικά, της μεταβίβασης κρατικών πόρων, του πλεονεκτήματος που εξασφαλίζει η μεταβίβαση αυτή (βελτίωση οικονομικής κατάστασης οικονομικό όφελος) και της επιλεκτικότητας με την οποία γίνεται αυτή η μεταφορά πόρων (σε ορισμένες επιχειρήσεις ή σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων ή σε ορισμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας).

Να σημειωθεί ότι μία από τις βασικές αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (στο εξής: η Επιτροπή) είναι ο έλεγχος της συμβατότητας

των κρατικών ενισχύσεων των κρατών μελών με τις διατάξεις της ΣΛΕΕ, κυρίως με αυτές που προστατεύουν τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά της Ένωσης. Ο έλεγχος που ασκεί η Επιτροπή για τον σκοπό αυτό είναι :

- ▶ προληπτικός, όπως επί των νέων ενισχύσεων δηλαδή επί σχεδίων νέων μέτρων ή πλαισίων μέτρων που κοινοποιούν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή πριν τεθούν σε εφαρμογή
- ▶ διαρκής, όπως στην περίπτωση του ελέγχου των υφιστάμενων ενισχύσεων, κατά τον οποίο η Επιτροπή διεξάγει ελέγχους επί ενισχύσεων που έχουν ήδη εγκριθεί από αυτήν ή ενισχύσεων που προϋπήρχαν πριν τη έναρξη της Συνθήκης
- ▶ κατασταλτικός, όπως στην περίπτωση των παράνομων ενισχύσεων δηλαδή ενισχύσεων που υλοποιούνται κατά παράβαση της απόφασης της Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκαν. Επισημαίνεται δε ότι η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να διατάσσει την ανάκτηση μιας ενίσχυσης προς αποκατάσταση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά³.

Επίσης, σημειώνεται ότι για την εκπλήρωση του σκοπού της διαφάνειας στις κρατικές ενισχύσεις, οι αρμόδιες Αρχές των Κρατών Μελών υποχρεούνται να δημοσιοποιούν σε διαδικτυακό τόπο με ελεύθερη πρόσβαση για τους πολίτες, στοιχεία για τις μεμονωμένες κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται δυνάμει εγκεκριμένου καθεστώτος ενίσχυσης ή απαλλακτικού κανονισμού της Επιτροπής και ξεπερνούν ορισμένα όρια⁴.

Τον ίδιο σκοπό διαφάνειας εξυπηρετεί και η βάση δεδομένων των υποθέσεων ανταγωνισμού (Μητρώο ISEF της Ευρωπαϊκής Επιτροπής), στην οποία παρέχονται συμπληρωματικές πληροφορίες για όλες τις εγκεκριμένες κρατικές ενισχύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

---

³ Βλέπετε σχετικά τις διατάξεις του άρθρου 108 ΣΛΕΕ

⁴ Σελίδα δημόσιας αναζήτησης με την επωνυμία: Διαφάνεια των Κρατικών Ενισχύσεων, βλέπετε σχετικά : webgate.ec.europa.eu).

Στην Χώρα μας, η αρμόδια κρατική μονάδα για την διασφάλιση και τον έλεγχο της χρήσης των κρατικών ενισχύσεων είναι η Κρατική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του Υπουργείου Οικονομικών), η οποία αποτελεί οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης υπαγόμενης στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων. Οι επιχειρησιακοί στόχοι της αφορούν στην διασφάλιση της συμβατότητας με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο, στον έλεγχο, σε πρώιμο στάδιο, των κρατικών και ευρωπαϊκών πόρων που κατευθύνονται στις κρατικές ενισχύσεις σύμφωνα με την κυβερνητική πολιτική, στην μεσο-μακροπρόθεσμη συμβολή στην δημοσιονομική σταθεροποίηση μέσω της αποδοτικής χρήσης των κρατικών ενισχύσεων σε καινοτόμους και παραγωγικούς τομείς, στην εναρμόνιση των σκοπών της με εκείνους της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της ΕΕ, στην αναθεώρηση και στον εξορθολογισμό της πολιτικής των κρατικών ενισχύσεων και στον συντονισμό των φορέων που διαχειρίζονται κρατικούς πόρους και χορηγούν κρατικές ενισχύσεις, καθώς και στην συνεργασία με την ΕΕ, τα Κράτη Μέλη και τους Διεθνείς Οργανισμούς σε θέματα κρατικών ενισχύσεων.

Χαρακτηριστικό των οδηγιών που απευθύνει η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων στις Διαχειριστικές Αρχές (Υπουργεία, Περιφέρειες) για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, κατά την αξιολόγηση των πράξεων κρατικών ενισχύσεων για την συμβατότητά τους με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, αποτελεί η λίστα ελέγχου (check list) για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης που περιλαμβάνεται στο υπ.αριθμ.πρωτ.1151501/ΕΥΚΕ 4023/ 2.11.2016 έγγραφο της παραπάνω Κρατικής Υπηρεσίας. Η λίστα αυτή περιλαμβάνει περιγραφικά τις προϋποθέσεις, τα κριτήρια, τις επεξηγήσεις και την ειδική αιτιολόγηση με τις οποίες πρέπει να τεκμηριώνεται κάθε έλεγχος των εξεταζόμενων μέτρων κρατικής ενίσχυσης για την συμβατότητά τους με τους κανόνες που διέπουν την λειτουργία του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων.

Ας δούμε όμως ποια κριτήρια λαμβάνονται υπόψη από τα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν την λειτουργία των κρατικών ενισχύσεων, για τον χαρακτηρισμό μιας μονάδας ως επιχείρησης, καθώς και τα κριτήρια με τα οποία οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες. Είναι γεγονός ότι η Επιτροπή ανέκαθεν παρεμβαίνει χορηγώντας κίνητρα προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), εκτιμώντας τον αναμφίβολα αποφασιστικό ρόλο που αυτές διαδραματίζουν στον ανταγωνισμό και την δυναμική της εσωτερικής αγοράς. Στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής με τίτλο «Στοχευμένες δράσεις για μικρές επιχειρήσεις – Τι κάνει η ΕΕ για τις ΜΜΕ» για το έτος 2011, αναφέρεται ότι οι 23 εκατομμύρια μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ευρώπης αποτελούν τα νευραλγικότερα σημεία της ευρωπαϊκής οικονομίας, καθώς αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 98% των επιχειρήσεων, εξασφαλίζουν τα 2/3 της ιδιωτικής απασχόλησης και περίπου το 80% των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν την τελευταία πενταετία⁵. Σχετική με την σημασία που έχει ήδη από ετών αποδώσει στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις η Επιτροπή είναι και τα μέτρα ευνοϊκής μεταχείρισης των ΜΜΕ που περιλαμβάνονται στη Λευκή Βίβλο που εξέδωσε και παρουσίασε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα τέλη του έτους 1993⁶.

Από την σκοπιά των κρατικών ενισχύσεων λοιπόν, ως επιχείρηση ορίζεται κάθε οντότητα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ήτοι προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή και την χρηματοδότησή της⁷.

---

5 Βλέπετε σχετικά σε Ελληνικό Ινστιτούτο Κρατικών Ενισχύσεων (2011), «Κρατικές Ενισχύσεις τα Βασικά Κανονιστικά Κείμενα», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη.

6 Βλέπετε σχετική αναφορά στην μελέτη του Ελληνικού Ινστιτούτου Κρατικών Ενισχύσεων: Κρατικές Ενισχύσεις, Τα Βασικά Κανονιστικά Κείμενα, παρ.7 Α: Λευκή Βίβλος για την ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και απασχόληση. Οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα, COM(93)700.

7 Βλέπετε τον ορισμό της επιχείρησης σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης: 2016/C262/01.

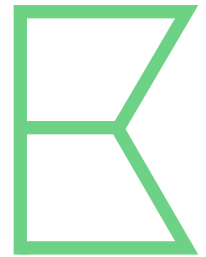
Έτσι, στην έννοια της επιχείρησης για την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις, περιλαμβάνονται τα είδη κεφαλαιουχικών, συμμετοχικών, ατομικών, καθώς και φυσικών προσώπων που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα.

Ο ορισμός της επιχείρησης, καθώς και τα κριτήρια διάκρισης των επιχειρήσεων σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες, προσδιορίζονται στους κανόνες που θέτουν τα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πνεύμα του ενιαίου ορισμού των επιχειρήσεων με σκοπό οι δράσεις της Επιτροπής, των Κρατών Μελών, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΕ) να κατευθύνονται στην επίτευξη κοινών στόχων και έτσι να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους και η αποφυγή στρέβλωσης του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁸. Σύμφωνα λοιπόν με τους κανόνες αυτούς, «... επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από την νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ως τέτοιες νοούνται ιδίως οι μονάδες που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, ατομικά ή οικογενειακά, προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ...»⁹.

Μορφή κρατικής παρέμβασης στον ανταγωνισμό της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ, μπορεί να εκδηλωθεί και με την παροχή από τα κράτη μέλη εγγύησης στις επιχειρήσεις, ιδιωτικές ή δημόσιες, που έχουν έδρα και δραστηριοποιούνται στην επικράτειά τους, για την χορήγηση σε αυτές τραπεζικών δανείων. Το βασικό κριτήριο με το

8 Βλέπετε σχετικά της Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, Σύσταση ΕΕ 2003/361/ΕΚ

9 Βλέπετε τα άρθρα 1 επ. της 2003/361/ΕΚ Σύστασης της ΕΕ με τις ειδικότερες διακρίσεις των επιχειρήσεων

οποίο διακρίνονται αυτές οι εγγυοδοτικές κρατικές παρεμβάσεις ως κρατικές ενισχύσεις αφορούν γενικά στην διαφορά από τους όρους που θα μπορούσε να επιδιώξει ο δανειολήπτης στην τραπεζική αγορά χωρίς την ενίσχυση που παρέχει το κράτος με την μορφή εγγύησης ή άλλων πιστωτικών διευκολύνσεων¹⁰.

Η Επιτροπή έχει θεσπίσει αρχές προκειμένου με αυτές να παρέχει λεπτομερή καθοδήγηση στα κράτη μέλη ως προς τον έλεγχο που ασκούν στις κρατικές ενισχύσεις με την μορφή εγγυήσεων ώστε να διαπιστώνεται η συμβατότητά τους με τους κανόνες ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ.

Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, γενικά, σημειώνεται ότι οι εν λόγω εγγυήσεις συνδέονται στην συνηθέστερη μορφή τους με δάνειο ή άλλη οικονομική υποχρέωση που έχει συναφθεί μεταξύ δανειολήπτη και δανειστή. Οι εγγυήσεις αυτές, οι οποίες δεν μπορούν να καλύπτουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 80% του οφειλόμενου δανείου ή άλλης οικονομικής υποχρέωσης (εκτός κι αν αφορούν χρεωστικούς τίτλους) ανάλογα με την εμβέλειά τους μπορούν να διακριθούν σε Μεμονωμένες Εγγυήσεις στις περιπτώσεις που η χορηγούμενη εγγύηση συνδέεται με μία συγκεκριμένη οικονομική συναλλαγή και σε Καθεστώτα Εγγυήσεων στις περιπτώσεις που συνδέονται με περισσότερες οικονομικές συναλλαγές και στις οποίες ο έλεγχος της Επιτροπής είναι σύνθετος και διαρκής. Για οποιαδήποτε μορφή ή κατηγορία κρατικής εγγύησης ισχύει ο κανόνας ότι οι δανειολήπτες μπορούν να την λάβουν εφόσον δεν αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες με την έννοια ότι λειτουργούν βιώσιμες επιχειρήσεις¹¹.

Αξιοσημείωτη εξέλιξη για το καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελεί το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Ιανουαρίου 2013 σχετικά με τον εκσυγχρονισμό

---

10 Βλέπετε σχετικά: «Κρατικές Ενισχύσεις Κοινοτική & Εθνική ρύθμιση» Βασίλη Καραγιάννη, Νομική Βιβλιοθήκη, έκδοση 2006

11 Βλέπετε αναλυτικά για το ευρωπαϊκό νομικό καθεστώς των κρατικών εγγυήσεων στην 2008/C155/02 Ανακοίνωση της Επιτροπής

των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, με το οποίο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χαιρετίζει την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον ως άνω εκσυγχρονισμό και ζητά από την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης (ως ένας από τους γενικούς στόχους της μεταρρύθμισης του καθεστώτος των κρατικών ενισχύσεων) δεν θα προκαλέσει εκ νέου αύξηση του δημόσιου χρέους. Υπογραμμίζει δε την ανάγκη για λιγότερες αλλά καλύτερα εστιασμένες κρατικές ενισχύσεις που θα απαιτούν λιγότερη ανάγκη προσφυγής σε κρατικές δαπάνες και δεν θα στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό, ενώ ταυτόχρονα θα στηρίζουν την μετατόπιση προς μια οικονομία της γνώσης. Τονίζει ακόμα ότι η κρατική ενίσχυση πρέπει να σχεδιάζεται με τρόπο που θα ενισχύει την ανάπτυξη των υπηρεσιών, της γνώσης και των καθαυτό υποδομών και δεν θα στηρίζει συγκεκριμένες εταιρείες.

Επιγραμματικά, σημειώνεται ακόμα ότι σε επίπεδο δικαστικού ελέγχου των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων επί κρατικών ενισχύσεων που έχουν υιοθετήσει τα κράτη μέλη και έχουν κριθεί με σχετική απόφαση της Επιτροπής παράνομες ή ασυμβίβαστες με τους ευρωπαϊκούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και ανταγωνισμού, έχει παραχθεί πλούσια νομολογία για την επιστροφή αυτών των ενισχύσεων (ανάκτηση παράνομων ενισχύσεων), τα δε κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα μέτρα που προβλέπονται στις αντίστοιχες έννομες τάξεις τους ώστε να εξασφαλιστεί η άμεση εκτέλεση της απόφασης ανάκτησης.

2. Το νομοθετικό και λειτουργικό πλαίσιο των εγγυήσεων που χορηγεί το Ελληνικό Δημόσιο στις επιχειρήσεις.

Με την παροχή εγγυήσεων που χορηγούσε κατά καιρούς το Ελληνικό Δημόσιο στις Ελληνικές Τράπεζες για την παροχή πιστωτικών διευκολύνσεων (δανείων, κεφαλαίων κίνησης) στις επιχειρήσεις και

στους επαγγελματίες αποσκοπούσε στην τόνωση της εθνικής οικονομίας για την διατήρηση και επαύξηση των θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους νομούς της Χώρας, στην ενίσχυση της εξαγωγικής δραστηριότητας επιχειρήσεων συγκεκριμένων Περιφερειών, στην ενίσχυση συγκεκριμένων κλάδων επιχειρηματικότητας στις ακριτικές ή άλλες περιοχές ή και σε ολόκληρη την Χώρα, καθώς και στην ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών από τον τραπεζικό δανεισμό επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε συγκεκριμένους Νομούς της Χώρας, που λειτουργούν σε συγκεκριμένο επιχειρηματικό κλάδο ή ασκούν συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια ειδικότερη μορφή παροχής εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου αποτελεί η εγγύηση για ρυθμίσεις οφειλών, δάνεια και κεφάλαια κίνησης σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί από φαινόμενα αιφνίδιων καταστροφών (πλημμύρες, σεισμούς ή πυρκαγιές).

Έτσι, στο προαναφερόμενο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων έχουν εκδοθεί και δημοσιευθεί δεκάδες υπουργικές αποφάσεις μετά από την σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Διυπουργικής Επιτροπής (κατά την διάταξη του άρθρου 5 ν.2322/1995). Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις χορήγησης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για τραπεζικά δάνεια σε επιχειρήσεις του Νομού Σερρών¹², για κεφάλαια κίνησης σε βιοτεχνικές, βιομηχανικές, μεταλλευτικές, κτηνοτροφικές επιχειρήσεις βιομηχανικού τύπου, ξενοδοχειακές και ναυτιλιακές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου¹³, για ρύθμιση ληξιπρόθεσμων τραπεζικών οφειλών σε βιοτεχνικές, βιομηχανικές, μεταλλευτικές, ξενοδοχειακές και βιομηχανικού τύπου κτηνοτροφικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στους Νομούς Καβάλας, Δυτικής Μακεδονίας, Ημαθίας, Φλώρινας, Καστοριάς, Κιλκίς, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Πέλλας και Σερρών¹⁴, για την ρύθμιση τραπεζικών

12 ΥΑ 2/4/2006, ΦΕΚ Β 713/2006

13 ΥΑ 164/1994, ΦΕΚ Β 38/1994

14 ΥΑ 2/7/2007, ΦΕΚ Β 131/2007

οφειλών από δάνεια που χορηγήθηκαν σε εξαγωγικές γουνοποιητικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στην Δυτική Μακεδονία¹⁵, όπως, επίσης, και για την ρύθμιση οφειλών από δάνεια που χορηγήθηκαν σε αιγοπροβατοτρόφους, βοοτρόφους, χοιροτρόφους και πτηνοτρόφους φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, των οποίων η εκμετάλλευση ή επιχείρηση βρίσκεται στην Ελληνική Επικράτεια¹⁶.

Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου έχουν χορηγηθεί σε τράπεζες και για ρυθμίσεις οφειλών από τον τραπεζικό δανεισμό επιχειρήσεων και επαγγελματιών που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν σε Νομούς της Χώρας που επλήγησαν από πυρκαγιές ή άλλες φυσικές καταστροφές¹⁷.

Η παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου δίδεται ακόμα και σε Ελληνικές Τράπεζες υπέρ μεγάλων επιχειρήσεων για κεφάλαιο κίνησης ή άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις με τις προβλεπόμενες εξασφαλίσεις υπέρ της Τράπεζας και περαιτέρω υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου σε περίπτωση υποκατάστασης της Τράπεζας με την κατάπτωση της εγγύησης (βλέπετε παρακάτω στο Κεφάλαιο: Η Κατάπτωση της εγγύησης και οι συνέπειές της στην επιχείρηση).

Για τις περιπτώσεις αυτές, ενδεικτικά αναφέρονται η παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην πρώην Αγροτική Τράπεζα υπέρ της ΣΕΚΑΠ για την χορήγηση δανείου 10εκ. ευρώ, η παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για την έκδοση εγγυητικής επιστολής

---

15 ΥΑ 2/4/2008, ΦΕΚ Β 1807/2008

16 ΥΑ 2/7/2007 ΦΕΚ Β 2375/2007

17 Ενδεικτικά : οι ΥΑ 2/5/2007, ΦΕΚ Β' 1858/2007 και ΥΑ 365/2007, ΦΕΚ Β' 1740/2007 για τις ρυθμίσεις οφειλών και την χορήγηση κεφαλαίων κίνησης σε πυρόπληκτες επιχειρήσεις Νομών Μεσσηνίας, Ηλείας, Αρκαδίας Λακωνίας, Εύβοιας και περιοχή Αιγιαλείας Νομού Αχαΐας. Επίσης η ΥΑ 312/2008, ΦΕΚ Β' 1351/2008 για δάνεια και πιστωτικές διευκολύνσεις σε επιχειρήσεις και επαγγελματίες που βρίσκονται και λειτουργούν στις οριοθετημένες περιοχές των Νομών Αχαΐας, Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας και επλήγησαν από τον σεισμό της 8/7/2008 για την αποκατάσταση ζημιών στον μηχανολογικό εξοπλισμό, πρώτες ύλες και εμπορεύματα. Όπως επίσης και η ΥΑ 2/22475/0025, ΦΕΚ Β' 1346/25.4.2012 για την τροποποίηση των όρων αποπληρωμής των οφειλών από τα δάνεια που έλαβαν για κεφάλαια κίνησης οι ως άνω πυρόπληκτες επιχειρήσεις.

ποσού ευρώ 7.625.885,31 υπέρ της Ελληνικής Βιομηχανίας Οχημάτων (ΕΛ.Β.Ο), όπως και η εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου παροχή εγγύησης στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την χορήγηση δανείου ποσού ευρώ 133.833.333 στην Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού¹⁸.

3. Τα βασικά χαρακτηριστικά και οι όροι λειτουργίας της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου.

Οι όροι δανεισμού και πιστωτικών διευκολύνσεων που έχουν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ορίζονται λεπτομερώς στις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις, αποτελώντας το αναγκαστικό περιεχόμενο της σχετικής τραπεζικής σύμβασης.

Οι εν λόγω εγγυήσεις μπορεί να λάβουν την μορφή της κάλυψης ποσοστού των οφειλών και των αναλογούντων σε αυτές τόκων και με ανώτατο όριο ποσού δανείου ανά επιχείρηση ή επαγγελματία (πχ εγγύηση για το 80% της ρυθμιζόμενης με την χορήγηση νέου δανείου επιχειρηματικής οφειλής και μέχρι του ποσού των 20εκ. ευρώ, κατά τα οριζόμενα στην ΥΑ 2/5/2007 για τις πυρόπληκτες επιχειρήσεις). Μπορούν επίσης να λάβουν και την μορφή της επιδότησης του κατά νόμο ή συμβατικώς προβλεπόμενου επιτοκίου των δανειζόμενων επιχειρήσεων, κλιμακούμενης αναλόγως του ποσού του δανείου (πχ για δάνεια ποσού 5000 ευρώ επιδότηση κατά 100%, ποσού 20000 ευρώ επιδότηση κατά 80%, ποσού 60000 ευρώ επιδότηση κατά 50% κλπ, κατά τα οριζόμενα στην ενδεικτικά αναφερόμενη ΥΑ 365/2007 για την χορήγηση δανείων για κεφάλαια κίνησης σε πυρόπληκτες επιχειρήσεις).

Σε περίπτωση κατάπτωσης της προβλεπόμενης εγγύησης και ενεργοποίησης της σχετικής ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου

¹⁸ Βλέπετε για αυτές τις εγγυήσεις και άλλες παρόμοιες, αναλυτικότερα, στο ΦΕΚ Β' 3043/30.12.2011

προσκομίζονται στην αρμόδια υπηρεσία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Διεύθυνση Δ25 ΓΛΚ) από την δικαιούχο Τράπεζα τα απαραίτητα έγγραφα που δικαιολογούν την εν λόγω κατάπτωση. Εφόσον αυτά εγκριθούν από την ως άνω Διεύθυνση, κατά την προβλεπόμενη στο νόμο διαδικασία, το Ελληνικό Δημόσιο προβαίνει στην καταβολή στην δικαιούχο Τράπεζα του ποσού που αντιστοιχεί στην εγγύηση που έχει αναλάβει, σύμφωνα με τις προβλέψεις της σχετικής για κάθε κατηγορία εγγύησης Υπουργικής Απόφασης. Οι όροι κατάπτωσης της εγγύησης αφορούν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι οριζόμενες από την σχετική Υπουργική Απόφαση δόσεις εξυπηρέτησης των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο δανείων έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες.

Η σχετική δαπάνη που προκαλείται από τις εξ εγγυήσεως του Ελληνικού Δημοσίου καταβολές ποσών βαρύνουν, σύμφωνα με τις προβλέψεις των παραπάνω Υπουργικών Αποφάσεων, είτε τον σχετικό λογαριασμό του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους¹⁹, είτε τον λογαριασμό του ν.128/1975 (εφόσον πρόκειται για εγγύηση που παρέχεται με την μορφή της επιδότησης επιτοκίου). Σημειώνεται ότι ο λογαριασμός αυτός (ν.128/1975) έχει δημιουργηθεί από την προβλεπόμενη ποσοστιαία παρακράτηση επί των χορηγήσεων των Τραπεζών με σκοπό την επιδότηση επιτοκίων δανείων.

Το βασικό νομοθετικό πλαίσιο από το οποίο απορρέει η δυνατότητα του εκάστοτε Υπουργού Οικονομικών να προβαίνει στην έκδοση των προαναφερόμενων Αποφάσεων για την χορήγηση εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και η σχετικώς τηρούμενη διαδικασία, αποτελούν οι διατάξεις του νόμου 2322/1995²⁰.

Όπως παραπάνω αναφέρεται, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης η δυνατότητα χορήγησης κρατικών ενισχύσεων με την μορφή εγγυήσεων

19 ΓΛΚ Δ25 Κεφάλαιον Ασφάλισως Χρηματοδοτήσεων εκ Κεφαλαίων ή Εγγυήσει του Ελληνικού Δημοσίου

20 ΦΕΚ Τεύχος Α', 143/12.7.1995, όπως ο νόμος αυτός έχει τροποποιηθεί από το νόμο 4549/2018, ΦΕΚ Τεύχος Α, 105/14.6.2018

απορρέει από το άρθρο 107 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των παραπάνω νόμων, ο Υπουργός Οικονομικών είναι αποκλειστικά αρμόδιος να παρέχει με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προς ημεδαπά ή αλλοδαπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οργανισμούς ή κοινοπραξίες αυτών, καθώς και οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου για δάνεια, εγγυητικές επιστολές, αντεγγυήσεις, πιστώσεις και κάθε άλλο χρηματοδοτικό μέσο υπέρ:

1. φυσικών προσώπων ή ομάδων αυτών, των οποίων το βιοτικό επίπεδο είναι ιδιαίτερα χαμηλό ή έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές ή άλλα έκτακτα γεγονότα. Η παρεχόμενη εγγύηση στις περιπτώσεις αυτές δεν καλύπτει ανάγκες που απορρέουν από την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας αλλά κοινωνικές ανάγκες, ιδίως στεγαστική αποκατάσταση, υγεία, εκπαίδευση.
2. ιδιωτικών επιχειρήσεων, επαγγελματιών και συνεταιριστικών οργανώσεων οι οποίες:
  - ▶ δραστηριοποιούνται σε περιοχές στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθιστα χαμηλό ή επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση. Η παρεχόμενη εγγύηση στις περιπτώσεις αυτές αποσκοπεί στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης των περιοχών αυτών.
  - ▶ δραστηριοποιούνται σε ορισμένο κλάδο ή ασκούν ορισμένη οικονομική δραστηριότητα. Η παρεχόμενη εγγύηση αποσκοπεί στις περιπτώσεις αυτές στην προώθηση των επιχειρήσεων αυτών εφόσον δεν νοθεύεται ή απειλείται ο ανταγωνισμός.
  - ▶ έχουν πληγεί από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα ή σοβαρές οικονομικές διαταραχές, με την παρεχόμενη εγγύηση να αποσκοπεί αποκλειστικά στην επανόρθωση της οικονομικής ζημίας και την συνέχιση της οικονομικής τους δραστηριότητας. Από το ποσό της εγγύησης, εφόσον αυτή

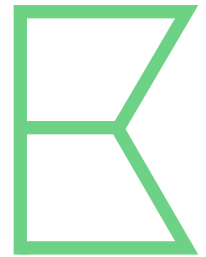
καταπέσει και καταβληθεί στην δικαιούχο τράπεζα ή οργανισμό, αφαιρείται τυχόν καταβληθέν ποσό ασφαλιστικής αποζημίωσης.

3. Η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου μπορεί να παρέχεται και υπέρ προβληματικών, κατά την έννοια του Ενωσιακού Δικαίου, επιχειρήσεων με την μορφή είτε ενίσχυσης διάσωσης, για την οποία οι αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες υποβάλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός 6 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης της ενίσχυσης διάσωσης, σχέδιο αναδιάρθρωσης ή σχέδιο εκκαθάρισης ή αποδείξεις ότι το δάνειο έχει αποπληρωθεί ολοσχερώς και έχει αποσβεσθεί η εγγύηση, είτε ενίσχυσης αναδιάρθρωσης, κατά τους όρους των ως άνω διατάξεων (άρθρο 91 ν. 4549/2018).

Αντίθετα, δεν επιτρέπεται η παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου:

1. σε ιδιωτικές επιχειρήσεις που έχουν υπαχθεί στην πτωχευτική ή προπτωχευτική διαδικασία, κατά τις διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα.
2. στις εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά ή σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης επιχειρήσεις.
3. σε επιχειρήσεις με βεβαιωμένες στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. οφειλές από εγγυημένα δάνεια.
4. σε επιχειρήσεις με σημαντικό ύψος βεβαιωμένων φορολογικών οφειλών, όπως αυτό προσδιορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.

Για την πληρότητα του λόγου να σημειωθεί ότι η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου μπορεί να χορηγηθεί και σε ημεδαπά πιστωτικά ιδρύματα τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την στήριξη και την χρηματοδοτική διευκόλυνση του εμπορίου και των επενδύσεων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, στο πλαίσιο του νόμου 3723/2008, καθώς και στο πλαίσιο του

μηχανισμού έκτακτης ενίσχυσης των συστημικών τραπεζών σε ρευστότητα (ELA) από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Επίσης, η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου παρέχεται και υπέρ Κρατικών Φορέων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή μικτού δικαίου που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα ή δεν λειτουργούν σε ανταγωνιστικό περιβάλλον και δεν είναι εισηγμένοι σε οργανωμένη αγορά ή σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, κατά τους όρους της διατάξεων του άρθρου 91δ ν. 4549/2018.

Αναφορικά με το κόστος του δανεισμού που παρέχεται με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλη την διάρκεια ισχύος της εγγύησης επιβάλλεται προμήθεια υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου (προμήθεια ασφαλείας), η οποία υπολογίζεται ανάλογα με το είδος της πιστωτικής διευκόλυνσης και την κατηγορία της δανειοδοτούμενης επιχείρησης, σύμφωνα με τους κανόνες υπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, δεδομένου ότι η εν λόγω εγγύηση αποτελεί κρατική ενίσχυση που παρέχεται με την μορφή εγγυήσεων (βλέπετε τον σχετικό πίνακα που περιλαμβάνεται στην περίπτωση 3.3. της Ανακοίνωσης της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με την μορφή εγγυήσεων, 2008/C155/02).

Θα πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι για την παροχή δανειοδότησης με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, η σχετική έγκριση της αρμόδιας Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους δίδεται υπό την προϋπόθεση επαρκών, κατά την κρίση του Ελληνικού Δημοσίου, εμπραγμάτων ή προσωπικών ασφαλειών (ενεχύρων, προσημειώσεων υποθήκης, προσωπικών εγγυήσεων), κατά τις προβλέψεις του άρθρου 94 ν.4549/2018.

Οι επιχειρήσεις, οι επαγγελματίες και οι συνεταιριστικές οργανώσεις που ενδιαφέρονται να λάβουν δανειοδότηση με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, μπορούν, αναλόγως των όρων και προϋποθέσεων

της εκάστοτε ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης, να υποβάλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (στην 25η Διεύθυνση) τα σχετικώς προβλεπόμενα έγγραφα, τα οποία, γενικά, είναι τα εξής:

- ▶ Πλήρως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης ειδικό έντυπο – αίτηση του ΓΛΚ.
- ▶ Βεβαίωση έναρξης εργασιών και όλων των τυχόν μεταβολών από την οικεία Δ.Ο.Υ.
- ▶ Πιστοποιητικό Επιμελητηρίου από το οποίο να προκύπτουν η εγγραφή και το οικείο τμήμα.
- ▶ Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας τριετίας.
- ▶ Αιτιολογημένη εισήγηση του πιστωτικού ιδρύματος για την βιωσιμότητα και την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης.
- ▶ Πιστοποιητικό του οικείου Πρωτοδικείου από το οποίο να προκύπτει ότι η επιχείρηση δεν έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτώχευσης και δεν εκκρεμεί σχετική αίτηση προς τούτο.

Παράλληλα, οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και λοιπές οντότητες, θα πρέπει να υποβάλουν στα πιστωτικά ιδρύματα, από τα οποία επιδιώκουν να χρηματοδοτηθούν με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, τα προβλεπόμενα από την σχετική Υπουργική Απόφαση έγγραφα και δικαιολογητικά.

Γενικότερη ενημέρωση για τα τρέχοντα προγράμματα κρατικών ενισχύσεων με αναλυτική πληροφόρηση για την διαδικασία κάθε προγράμματος, μπορεί να λάβει κάθε ενδιαφερόμενος από το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων, το οποίο βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών (www.ependyseis.gr).

Για τις παρεχόμενες από το Ελληνικό Δημόσιο εγγυήσεις στις χρηματοδοτήσεις των επιχειρήσεων και των λοιπών προβλεπόμενων οντοτήτων η εσωτερική διαδικασία των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών έχει ως εξής :

- ▶ Εφόσον υφίσταται ενεργή Υπουργική Απόφαση στο πεδίο εφαρμογής της οποίας δικαιούνται να υπαχθούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, η αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Δ25), αφού συγκεντρώσει τα προβλεπόμενα έντυπα και δικαιολογητικά που υποβάλλει κάθε επιχείρηση, εισηγείται στην αρμόδια Επιτροπή του ΓΛΚ²¹ για την παροχή ή μη της αιτούμενης εγγύησης,
- ▶ Η ως άνω Επιτροπή εισηγείται περαιτέρω, στην Διυπουργική Επιτροπή του Υπουργείου Οικονομικών²²,
- ▶ Η Διυπουργική Επιτροπή παρέχει ή μη την σύμφωνη γνώμη της στον Υπουργό Οικονομικών για την παροχή της αιτηθείσας εγγύησης με την έκδοση σχετικής απόφασης του τελευταίου ή του οργάνου στο οποίο αυτός έχει μεταβιβάσει την σχετική αρμοδιότητά του.
- ▶ Δυνάμει της απόφασης αυτής, ο φορέας της ενδιαφερόμενης επιχείρησης απευθύνεται εκ νέου στην αρμόδια Διεύθυνση του ΓΛΚ με αίτημα χρηματοδότησής του από πιστωτικό ίδρυμα της επιλογής του.

Τα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα και οι Οργανισμοί που χορηγούν δάνεια ή πιστωτικές διευκολύνσεις με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου υποχρεούνται να ενημερώνουν σε κεντρικό επίπεδο ηλεκτρονικά την Διεύθυνση Κρατικών Ενισχύσεων και Κίνησης Κεφαλαίων του Υπουργείου Οικονομικών, σε ετήσια βάση, για τα ποσά που πρέπει να αποδίδουν στο Ελληνικό Δημόσιο σε περίπτωση υπερμερείας των οφειλετών που έχουν δανειοδοτηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου²³. Επίσης, τα αυτά ως άνω Ιδρύματα και Οργανισμοί υποχρεούνται να ενημερώνουν ηλεκτρονικά σε κεντρικό επίπεδο την ως άνω Διεύθυνση για τις νέες χορηγήσεις δανείων,

21 του άρθρου 97 ν.4549/2018

22 του άρθρου 96 ν. 4549/2018

23 ήτοι το ήμισυ της διαφοράς μεταξύ του συμβατικού επιτοκίου και του επιτοκίου υπερμερείας, το οποίο αποτελεί έσοδο του Ελληνικού Δημοσίου κατά την διάταξη του άρθρου 95 ν. 4549/2018

πιστώσεων και εγγυητικών επιστολών, καθώς και τα εκάστοτε ανεξόφλητα υπόλοιπα αυτών, με περιοδικότητα και διαδικασία που ορίζονται σε σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Μία αναλυτική αποτύπωση όλων των στοιχείων που αφορούν στα εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο δάνεια που χορηγήθηκαν κατά την περίοδο 1996 έως 2008 περιέχεται σε έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το οποίο διαβιβάστηκε στην Βουλή των Ελλήνων κατά το έτος 2015 μετά από ερώτηση βουλευτή (Δημήτρη Καμμένου) που κατατέθηκε στη Βουλή με την οποία ζητά να ενημερωθεί η Βουλή για τα ως άνω δάνεια και τις σχετικές με αυτά καταπτώσεις εγγυήσεων. Με βάση τα ως άνω στοιχεία που χορηγήθηκαν αρμοδίως από το ΓΛΚ στην Βουλή, από τις πληρωμές για τις οποίες εκδόθηκαν αντίστοιχα εντάλματα λόγω κατάπτωσης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια επιχειρήσεων και επαγγελματιών, οι πληρωμές αυτές το 2001 ανήλθαν σε 4,7 εκ. ευρώ, το 2002 σε 8,7 εκ. ευρώ, το 2003 σε 12,2 εκ. ευρώ, το 2004 σε 6,3 εκ. ευρώ, το 2005 σε 17,1 εκ. ευρώ, το 2006 σε 31,2 εκ. ευρώ, το 2007 σε 11,2 εκ. ευρώ και το 2008 σε 1,2 εκ. ευρώ.

Από τους φορείς δε εντός Γενικής Κυβέρνησης από το 1996 έως τον Αύγουστο του 2008, το μεγαλύτερο εγγυημένο ποσό (8,4 δισ. ευρώ περίπου) έλαβε ο ΟΣΕ, ενώ το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο δανείων σε επιχειρήσεις και επαγγελματίες για το έτος 2006 ήταν 1,3 δισ. ευρώ, το 2007 ήταν 1,6 δισ. ευρώ και το 2008 2,7 δισ. ευρώ²⁴.

4. Η κατάπτωση της εγγύησης και οι συνέπειες της στην επιχείρηση.

Στις περιπτώσεις μη τήρησης από τους δανειολήπτες των όρων δανειοδότησης που τους χορηγήθηκε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται σε κάθε Υπουργική

---

24 Πηγή : www.capital.gr

Απόφαση ανά κατηγορία εγγυήσεων (συνήθως, στην περίπτωση μη καταβολής εκ μέρους του οφειλέτη τριών συνεχόμενων χρεολυτικών δόσεων), το Ελληνικό Δημόσιο προβαίνει ως εγγυητής σε εξόφληση της υποχρέωσής του, ήτοι καταβολή του ποσού της εγγύησης στην δικαιούμενη τράπεζα, μετά από σχετικό αίτημα που απευθύνει η τελευταία στην αρμόδια Διεύθυνση του ΓΛΚ, προσκομίζοντας όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάπτωση της εν λόγω εγγύησης αποτελεί η βεβαίωση σε βάρος των πιστούχων στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. των ποσών της εγγύησης ως εσόδων του Ελληνικού Δημοσίου. Με την βεβαίωση αυτή το Ελληνικό Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα και στις ασφάλειες του πιστωτικού ιδρύματος που χορήγησε το δάνειο και ως εκ τούτου ο πιστούχος γίνεται οφειλέτης του Δημοσίου για το ποσό που κατέβαλε το τελευταίο ως εγγύηση.

Το Ελληνικό Δημόσιο ελευθερώνεται από την προς καταβολή του ποσού της εγγύησης υποχρέωσή του όταν :

- ▶ από υπαιτιότητα του δανειστή (τράπεζας) δεν συνέτρεχαν ή εκ των υστέρων εξέλιπαν οι προϋποθέσεις χορήγησης της εγγύησης
- ▶ εάν δεν ενημερώθηκε το Ελληνικό Δημόσιο σχετικά με την μεταβολή των συμβατικών όρων του δανείου που προβλέπονται στην Υπουργική Απόφαση χορήγησης της εγγύησης
- ▶ όταν επέλθει μείωση της εταιρικής περιουσίας μέσω καταβολής μετρητών στους φορείς της εταιρείας με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η ικανοποίηση των απαιτήσεων του δανειστή και κατ'επέκταση του εγγυητή Ελληνικού Δημοσίου
- ▶ κατόπιν τελεσίδικης δικαστικής απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται η ανυπαρξία της κύριας οφειλής, είτε εν όλω, είτε εν μέρει, οπότε η ελευθέρωση αφορά αντίστοιχα το σύνολο ή μέρος της εγγύησης.

Η διαδικασία βεβαίωσης του ποσού της εγγύησης ως έσοδο του Ελληνικού Δημοσίου στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ.(Δ.Ο.Υ. των οφειλετών), προκειμένου να καταπέσει η εγγύηση και να καταβληθεί το ποσό της στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που χορήγησαν δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου είναι μια σύνθετη διοικητική διαδικασία που ξεκινά με την εκ μέρους του πιστωτικού ιδρύματος υποβολή του φακέλου της δανειοδότησης με τα δικαιολογητικά της στην 25η Διεύθυνση του ΓΛΚ (Διεύθυνση Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων, Δανείων και Αξιών), μεσολαβεί ο έλεγχος της τελευταίας και η εκ μέρους της αποστολή στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. τριπλότυπων περιληπτικών καταστάσεων της βεβαίωσης της οφειλής (το εγγυημένο ποσό του συνολικού υπολοίπου του δανείου). Στην συνέχεια, οι αρμόδιες Δ.Ο.Υ. προβαίνουν στην βεβαίωση της οφειλής σε βάρος των υπόχρεων πιστούχων αποστέλλοντας άμεσα στο ΓΛΚ αντίγραφο της περιληπτικής κατάστασης βεβαίωσης. Σημειώνεται ότι το ποσό της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου καλύπτει το ανεξόφλητο εγγυημένο ποσό κεφαλαίου, τους ανεξόφλητους συμβατικούς τόκους και τους τόκους υπερημερίας, καθώς και τα έξοδα επίδοσης της αναγγελίας κλεισίματος του λογαριασμού εξυπηρέτησης του δανείου.

Οι Δ.Ο.Υ. αμέσως μετά την ως άνω βεβαίωση οφειλών σε βάρος των δανειοληπτών, που έλαβαν δάνειο με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και δεν μπόρεσαν να το εξυπηρετήσουν καθιστάμενοι ως εκ τούτου υπερήμεροι, υποχρεούνται να προβαίνουν σε όλες τις προβλεπόμενες από τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων ενέργειες για την αναγκαστική είσπραξη των οφειλών αυτών, καθώς και στις ενέργειες προς ρευστοποίηση της αξίας των εμπραγμάτων ασφαλειών που έχουν συσταθεί υπέρ των πιστωτών, στην θέση των οποίων έχει υποκατασταθεί το Ελληνικό Δημόσιο μετά την ολοκλήρωση της προπεριγραφόμενης διαδικασίας βεβαίωσης οφειλής²⁵.

---

25 Βλέπετε την όλη διαδικασία βεβαίωσης και διαγραφής οφειλών εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο στην ΥΑ 2/478/0025/2006, όπως αυτή συμπληρώθηκε από την ΥΑ 2/8/2008

5. Η ανάγκη ρύθμισης και αναδιάρθρωσης των οφειλών από τον τραπεζικό δανεισμό με την κρατική ενίσχυση της εγγύησης εξαιτίας της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.

Στο άκρως προβληματικό οικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον το οποίο διαμόρφωσε η παγκόσμια οικονομική κρίση, εκπονούνται συνεχώς πολιτικές και σχεδιασμοί αντιμετώπισης των καθυστερήσεων στην εξυπηρέτηση των δανείων της επιχειρηματικής, στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης. Από την έλλειψη πόρων για την εξυπηρέτηση των τραπεζικών δανείων δεν θα μπορούσαν να εξαιρεθούν τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή προέβη στην 2009/C16/01 Ανακοίνωσή της για το «Προσωρινό κοινοτικό πλαίσιο για την λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά την διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.»

Το προαναφερόμενο πλαίσιο, αφορά σε νέες προϋποθέσεις, οι οποίες, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά, η εγγύηση που θα παρέχεται από κράτος μέλος στο δανεισμό των επιχειρήσεων, θα θεωρείται συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά²⁶. Από τις προϋποθέσεις αυτές ξεχωρίζουν η μείωση μέχρι 25% της ετήσιας προμήθειας (προμήθειας ασφάλειας) που καταβάλλεται για την παροχή των εγγυήσεων από τις ΜΜΕ επιχειρήσεις, καθώς και μείωση 15% για τις μεγάλες εταιρείες για τον ίδιο σκοπό, το ύψος της εγγύησης που θα ανέρχεται στο 90% του δανείου και το είδος των δανείων που θα καλύπτουν οι εγγυήσεις, τα οποία (δάνεια) θα μπορούν να χορηγούνται και για επενδύ-

---

26 Βλέπετε όρο 4.3. με τίτλο: Ενισχύσεις υπό μορφή εγγυήσεων της 2009/C16/01 Ανακοίνωσης της Επιτροπής

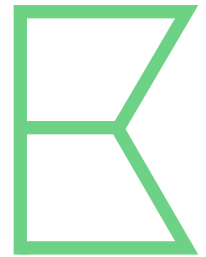
σεις. Οι βάσει αυτού του πλαισίου αναγνωριζόμενες ως συμβατές με την κοινή αγορά εγγυήσεις θα χορηγούνταν μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2010. Αξιοσημείωτη δε είναι η προϋπόθεση της ως άνω Ανακοίνωσης που ορίζει ότι το μέγιστο ύψος των δανείων δεν θα υπερβαίνει το ετήσιο μισθολογικό κόστος του δικαιούχου για το έτος 2008 για δε τις εταιρείες που θα δημιουργούνταν μετά την 1η Ιανουαρίου 2008 το μέγιστο ύψος των δανείων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το κατ' εκτίμηση μισθολογικό κόστος για τα δύο πρώτα έτη λειτουργίας.

Η Επιτροπή, προκειμένου να συνδράμει τις επιχειρήσεις στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, επανέρχεται με την 2014/C249/01 Ανακοίνωσή της για να θέσει τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Ο χαρακτηρισμός των επιχειρήσεων ως προβληματικών, προκειμένου να λάβουν την προβλεπόμενη κρατική ενίσχυση σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, αφορά σε μεγάλες, κεφαλαιουχικές κυρίως επιχειρήσεις των οποίων τα οικονομικά στοιχεία με τους συγκεκριμένους μαθηματικούς υπολογισμούς που προβλέπει η ως άνω Ανακοίνωση, καθιστούν τις επιχειρήσεις υπό βραχυπρόθεσμη ή μεσοπρόθεσμη οικονομική εξαφάνιση χωρίς την κρατική παρέμβαση²⁷. Από τους παραπάνω κανόνες που ισχύουν για τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής και συνεπώς δικαιούμενης να λάβει την κατάλληλη κρατική ενίσχυση, προβλέπεται παρέκκλιση που δημιουργεί περιθώριο κρατικής ενίσχυσης και για τις ΜΜΕ και τις μικρότερες κρατικές επιχειρήσεις, οι οποίες αντιμετωπίζουν πιεστικές ανάγκες ρευστότητας λόγω έκτακτων και απρόβλεπτων περιστάσεων²⁸.

Στις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων που προβλέπονται ως κατάλληλες προς τούτο, ανάλογα με τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να παρασχεθούν νομίμως, περιλαμβάνονται και οι κρατικές ενισχύσεις με την μορφή εγγυήσεων

27 Παρ. 2.2. της 2014/ C249/01 Ανακοίνωσης της Επιτροπής.

28 Παρ.2.3. όρος 29 της ως άνω Ανακοίνωσης.

δανείων²⁹.

Με τις ως άνω κατευθυντήριες γραμμές που υιοθέτησε η Επιτροπή τέθηκαν οι βάσεις για τον εκσυγχρονισμό του καθεστώτος συμβατότητας των κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οριοθετήθηκε εκ νέου το πεδίο εφαρμογής τους και διατυπώθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες ρύθμισης για την κατεύθυνση των κρατικών ενισχύσεων σε στοχευμένες πολιτικές διάσωσης και αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων που μπορούν να υπολογιστούν με συγκεκριμένους τρόπους ως προβληματικές.

Στο επίπεδο του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου, η μεταβολή των όρων αποπληρωμής των δανείων που έχουν χορηγηθεί σε επιχειρήσεις με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με την αντίστοιχη Υπουργική Απόφαση, είτε γινόταν με νεώτερες διατάξεις στο πνεύμα της προσωρινής αναστολής της καταβολής των προβλεπόμενων δόσεων³⁰, είτε αφέθηκε στις προβλέψεις του κοινού αστικού και τραπεζικού δικαίου, οι οποίες όμως δεν περιείχαν ειδικότερη πρόβλεψη για την νομική θέση του Ελληνικού Δημοσίου στην διαδικασία ρύθμισης ή αναδιάρθρωσης των όρων αποπληρωμής των εγγυημένων από αυτό δανείων.

Έτσι, παρά τις επανειλημμένες γενικόλογες αναφορές σε διάφορα νομοθετήματα για την δυνατότητα ρύθμισης των δανείων που έχουν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και βρίσκονται σε καθυστέρηση αποπληρωμής τους³¹, μόλις πρόσφατα νομοθετήθηκε το ειδικότερο πλαίσιο ρύθμισης των οφειλών από τα εν λόγω δάνεια³².

---

29 Παρ.3.3.1. και 3.3.2. της ως άνω Ανακοίνωσης.

30 Βλέπετε ενδεικτικά την προαναφερόμενη ΥΑ 2/22475/0025/ΦΕΚ 1346/Β/25..4.2012 με την οποία τροποποιήθηκαν οι όροι αποπληρωμής των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο Δανείων σε πυρόπληκτες κατά το έτος 2007 επιχειρήσεις

31 Ν.4224/2016, ν.4307/2017, 3869/2010, 4569/2018

32 Με την ΥΑ2/9425/0025/21.12.2018 που εκδόθηκε και δημοσιεύτηκε (ΦΕΚ 5960/31.12.2018, Τεύχος Β΄).Το πλαίσιο αυτό ήρθε σε υλοποίηση της νομοθετικής πρόβλεψης της διάταξης του άρθρου 103 ν.4549/2018.

Η διάταξη αυτή είναι ενταγμένη στο ευρύτερο νομοθετικό πλαίσιο του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019–2022 και προβλέπει ότι τα Πιστωτικά Ιδρύματα δύνανται να ρυθμίζουν δάνεια για τα οποία έχει εγγυηθεί το Ελληνικό Δημόσιο και ότι στην περίπτωση αυτή η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ακολουθεί τις απαιτήσεις για τις οποίες χορηγήθηκε, όπως αυτές διαμορφώνονται από την συμφωνία ρύθμισης. Προβλέπει ακόμα ότι: «Σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να αυξάνεται το ύψος της εγγυητικής ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου» και δίδει την νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών να καθορίσει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την διατήρηση της ισχύος της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε περιπτώσεις ρύθμισης δανείων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την εφαρμογή της διατάξεως αυτής.

Οι λόγοι για τους οποίους καθυστέρησε τόσα χρόνια, και μάλιστα σε τόσο αρνητικό οικονομικό περιβάλλον για τις ελληνικές επιχειρήσεις, η θέσπιση άρτιου νομοθετικού πλαισίου για την δυνατότητα ρύθμισης των οφειλών των επιχειρήσεων που έλαβαν την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου χωρίς να υπάρχει κίνδυνος απώλειας της εγγύησης αυτής δεν μπορούν να ερμηνευτούν εύκολα. Πολύ περισσότερο δυσερμήνευτη είναι η υφιστάμενη αδράνεια μπροστά σε ένα προφανές διογκούμενο πρόβλημα που αφορά στην επιχειρηματικότητα αλλά και στην εξυγίανση του χαρτοφυλακίου των μη εξυπηρετούμενων ("κόκκινων") δανείων των ελληνικών τραπεζών, όταν ακόμα και μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί με όρους καθημερινής τραπεζικής πρακτικής η δυνατότητα ρύθμισης των οφειλών από αυτά τα δάνεια. Η ως άνω πρόσφατη υπουργική απόφαση που μετά από πολυετή αδράνεια επιτρέπει την ρύθμιση των δανείων που χορηγήθηκαν με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου με απευθείας συμφωνία των μερών χωρίς την εμπλοκή του Ελληνικού Δημοσίου, παραμένει ανεφάρμοστη από τις Τράπεζες μέχρι την ημέρα που γράφονται αυτές οι γραμμές.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της πρόσφατης αυτής Υπουργικής Απόφασης τα πιστωτικά ιδρύματα και οι δανειολήπτες, φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, μπορούν να ρυθμίζουν τις οφειλές που προέρχονται από δάνεια που τελούν υπό την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, χωρίς την παρέμβαση του τελευταίου, ακολουθώντας τα συνήθη τραπεζικά κριτήρια και με γνώμονα την αύξηση της πιθανότητας αποπληρωμής του δανείου από τον δανειολήπτη. Οι προϋποθέσεις που προβλέπονται για αυτές τις ρυθμίσεις οφειλών είναι οι εξής :

- ▶ Η ρύθμιση να γίνει επί ίσοις όροις για το εγγυημένο και μη εγγυημένο τμήμα του δανείου
- ▶ Σε συμφωνία με το νομικό πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων και τις παρεχόμενες από την Τράπεζα της Ελλάδος οδηγίες και κατευθύνσεις³³.
- ▶ Στα επιχειρηματικά δάνεια θα επέρχεται αποδεδειγμένα αύξηση της καθαρής παρούσας αξίας του δανείου (ΚΠΑ), με την έννοια ότι η καθαρή παρούσα αξία των αναμενόμενων ταμειακών ροών μετά τη ρύθμιση του δανείου είναι μεγαλύτερη από την καθαρή παρούσα αξία των αντίστοιχων ταμειακών ροών σε περίπτωση καταγγελίας της δανειακής σύμβασης και ρευστοποίησης των υφιστάμενων εξασφαλίσεων του δανείου ή θέσης της επιχείρησης σε εκκαθάριση (χωρίς να συνυπολογίζονται οι αναμενόμενες λόγω κατάπτωσης της εγγύησης ροές).
- ▶ Το κεφάλαιο που καθορίζεται με την συμφωνία ρύθμισης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μεγαλύτερο του αρχικού κεφαλαίου για το οποίο χορηγήθηκε η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, όπως αυτό θα έχει διαμορφωθεί κατά την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας ρύθμισης.

Η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για τα ως άνω ρυθμισμένα επιχειρηματικά δάνεια ακολουθεί τις απαιτήσεις υπέρ των οποίων χορηγήθηκαν, όπως αυτές ρυθμίζονται με την συμφωνία ρύθμισης. Σε

33 Απόφαση Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος 42/2014 ΠΔΤΕ

περίπτωση που περιοριστεί ή πλήρως εξαλειφθεί η κύρια οφειλή ως αποτέλεσμα της ρύθμισής της, περιορίζεται ή εξαλείφεται αντίστοιχα και η εγγυητική ευθύνη του Δημοσίου.

Η προμήθεια ασφάλειας υπέρ του Δημοσίου³⁴ καταβάλλεται από την δανειολήπτρια επιχείρηση σε όλη την διάρκεια της ρύθμισης.

Σε κάθε περίπτωση, κατά την οποία ο οφειλέτης δεν εξοφλήσει τρεις συνεχόμενες δόσεις της ρυθμισμένης οφειλής, τα πιστωτικά ιδρύματα αιτούνται την κατάπτωση του εγγυημένου κεφαλαίου του Ελληνικού Δημοσίου στο σύνολο του υπολοίπου του ανεξόφλητου δανείου. Το Ελληνικό Δημόσιο εξετάζει τα αιτήματα κατάπτωσης βάσει των δικαιολογητικών που ορίζονται στις σχετικές υπουργικές αποφάσεις.

Επίσης, σε περίπτωση αθέτησης της συμφωνίας ρύθμισης από τον οφειλέτη, το Ελληνικό Δημόσιο ευθύνεται μόνο για την καταβολή του εγγυημένου ποσού του ανεξόφλητου κεφαλαίου, όπως αυτό ορίστηκε στην συμφωνία ρύθμισης.

Στο πεδίο εφαρμογής της παραπάνω υπουργικής απόφασης εντάσσονται και οι οφειλές για τις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν ήδη ζητήσει την κατάπτωση της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, για τις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα θα ενημερώνουν εγγράφως την Διεύθυνση Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων του Υπουργείου Οικονομικών με σκοπό να διακοπεί η διαδικασία εξέτασης του αιτήματος κατάπτωσης και να επιστραφούν τα σχετικά δικαιολογητικά στα πιστωτικά ιδρύματα που τα υπέβαλαν.

Τα πιστωτικά ιδρύματα, στο πλαίσιο εφαρμογής της πρόσφατης υπουργικής απόφασης, με το αίτημα της κατάπτωσης θα συνυποβάλλουν, μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, αιτιολογημένη αναφορά του τύπου και του υπολογισμού της καθαρής παρούσας αξίας του δανείου (ΚΠΑ), καθώς και της πιστοληπτικής ικανότητας

---

34 Άρθρο 93 ν.4549/2018

του δανειολήπτη, όπως αυτή προκύπτει, κατά την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ρύθμισης οφειλών.

Ένα χρόνο σχεδόν μετά την ισχύ της παραπάνω απόφασης του Υπουργού Οικονομικών με την οποία προβλέφθηκε για πρώτη φορά ρητά η δυνατότητα ρύθμισης των οφειλών από τα εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο δάνεια, χωρίς την εμπλοκή του τελευταίου, δεν έχει αντιμετωπιστεί από τα πιστωτικά ιδρύματα το ζήτημα της ρύθμισης των οφειλών αυτών, αφού δεν έχει μέχρι σήμερα τεθεί σε λειτουργία από τα πιστωτικά ιδρύματα η σχετική διαδικασία, με την οποία θα υποβάλλονται τα σχετικά αιτήματα των ενδιαφερόμενων δανειοληπτών ή θα εξετάζεται με πρωτοβουλία των τραπεζών η δυνατότητα αποπληρωμής των δανείων αυτών με την αναδιάρθρωση των όρων τους ή την οριστική διευθέτηση των οφειλών.

Είναι αλήθεια ότι, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, μπορεί με την θέσπιση της παραπάνω Υπουργικής Απόφασης³⁵ να απελευθερώθηκαν τυπικά οι τράπεζες ώστε να μπορούν να προβαίνουν στην ρύθμιση των οφειλών αυτών με τραπεζικά κριτήρια χωρίς την ανάμειξη του Ελληνικού Δημοσίου, πλην όμως η ελευθερία αυτή τελεί εντός του αυστηρού χρηματοπιστωτικού πλαισίου εντός του οποίου οι Τράπεζες υποχρεούνται να εντάξουν την διαχείριση των ανοιγμάτων τους από τα εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο Δάνεια. Έτσι, οι τράπεζες για να προβούν στην εφαρμογή της ως άνω Υπουργικής Απόφασης θα πρέπει, να ενσωματώσουν στην στρατηγική διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, συγκεκριμένη στρατηγική διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνη με τις βέλτιστες πρακτικές που περιέχονται στις σχετικές οδηγίες και κατευθύνσεις, οι οποίες παρέχονται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε υλοποίηση και ενσωμάτωση στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό πλαίσιο των αντίστοιχων Ευρωπαϊκών Κανονισμών, οι οποίοι με την σειρά τους έχουν ενσωματώσει τα σχετικά τεχνικά πρότυπα της Ευρωπαϊκής

---

35 ΥΑ 2/94253/0025/21.12.2018

Τραπεζικής Αρχής³⁶.

Έτσι, οι τράπεζες για να εφαρμόσουν την ως άνω υπουργική απόφαση και να ξεκινήσει η διαδικασία ρύθμισης των οφειλών των εν λόγω δανείων πρέπει να προβούν στην κατάρτιση και εφαρμογή συγκεκριμένης και άρτια τεκμηριωμένης στρατηγικής διαχείρισης των οφειλών από τα τραπεζικά δάνεια που έχουν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου. Η διαχείριση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει την δημιουργία ειδικού, καταγεγραμμένου και εγκεκριμένου, προγράμματος διαχείρισης, στοχευμένου στην συγκεκριμένη κατηγορία δανειοληπτών (επιχειρήσεις με οφειλές από δάνεια με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου), στο οποίο θα περιγράφονται αναλυτικά και τεκμηριωμένα, οι εναλλακτικοί τύποι ρυθμίσεων και τα πλαίσια ρυθμίσεων ανά περίπτωση πιστούχου επιχείρησης (ει δυνατόν η case by case αντιμετώπιση κάθε επιχείρησης), η μεθοδολογία αξιολόγησης της βιωσιμότητας κάθε επιχείρησης, η διαδικασία μέτρησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των ρυθμίσεων οφειλών μέσω των κατάλληλων δεικτών απόδοσης, η ανάπτυξη και χρήση ειδικών δενδροδιαγραμμάτων (decision trees), καθώς και το εύρος των αρμοδιοτήτων των οργάνων και προσώπων που εμπλέκονται στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας των εν λόγω ρυθμίσεων οφειλών.

Ουσιαστικά, οι βέλτιστες πρακτικές και για την διαχείριση του χαρτοφυλακίου που αποτελείται από τα εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο Δάνεια, εντάσσονται στο προαναφερόμενο γενικότερο πλαίσιο των κανόνων και οδηγιών της Τράπεζας της Ελλάδος για την υποχρεωτική εκπόνηση και εφαρμογή από τις Τράπεζες Στρατηγικής Διαχείρισης των σχετικών τραπεζικών ανοιγμάτων.

Εν κατακλείδι, η αντικειμενική μέχρι σήμερα αδυναμία των επιχειρήσεων που έχουν λάβει δάνεια μη την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου να προβούν στην ρύθμιση των οφειλών τους, οφείλεται στην έλλειψη διαδικασιών μέσω των οποίων οι τράπεζες και οι

36 Βλέπετε σχετικά την υπ.αριθμ.42/2014 ΠΔΤΕ

δανειολήπτες θα μπορούσαν να συμφωνήσουν στους τύπους ρύθμισης που αρμόζει στην περίπτωση τους. Όσο καθυστερεί η εφαρμογή αυτών των διαδικασιών, θα γίνεται δυσχερέστερη η οικονομική θέση των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων με σοβαρό αντίκτυπο στην ήδη βεβαρημένη βιωσιμότητά τους, ο δείκτης καθυστερήσεων των τραπεζών θα επιβαρύνεται ακόμα περισσότερο στο μέτρο που αναλογεί σε αυτά τα δάνεια, οι φορείς των επιχειρήσεων θα έρχονται αντιμέτωποι με βεβαιώσεις οφειλών τους έναντι της Δ.Ο.Υ. για τα ποσά των εγγυήσεων που κατέπεσαν με τις εντεύθεν συνέπειες κατασχέσεων περιουσιακών τους στοιχείων. Παράλληλα, οι επιχειρήσεις θα αντιμετωπίζουν τις εκ μέρους των τραπεζών διώξεις για την είσπραξη του μη εγγυημένου μέρους του δανείου τους, ενώ η ύλη των δικαστηρίων θα αυξάνεται και με τις αγωγές των τραπεζών κατά του Ελληνικού Δημοσίου για την είσπραξη των εγγυήσεων που αρνείται το τελευταίο να καταβάλλει για διάφορους λόγους στα ούτως ή άλλως στενά δημοσιονομικά πλαίσια στα οποία κινείται.

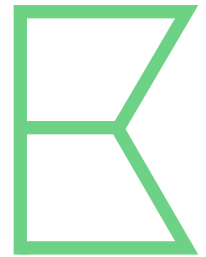
Συμπερασματικές σκέψεις

Το πρόβλημα της αντιμετώπισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων στη χώρα μας με τις αρνητικές επιπτώσεις του στην οικονομία περιλαμβάνει και τα εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο Δάνεια των επιχειρήσεων, τα οποία όσο δεν αντιμετωπίζονται με πνεύμα επίλυσης και οριστικής διευθέτησης από τις Τράπεζες και το Υπουργείο Οικονομικών, συμβάλλουν στον αφανισμό της πιστοληπτικής ικανότητας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων που οδηγεί αναμφίβολα στην οικονομική τους αδράνεια και εν τέλει στην παύση των εργασιών τους. Συγκεκριμένα, για όσα δάνεια της κατηγορίας αυτής δεν έχει καταπέσει, για διάφορους λόγους, η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, το υπόλοιπό τους δεν μπορεί να ρυθμιστεί σε συμφωνία με την Τράπεζα διότι μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί με τα ανάλογα τραπεζικά προϊόντα η δυνατότητα ρύθμισης οφειλής που παρέχει η ως άνω Υπουργική Απόφαση.

Για τα δε δάνεια για τα οποία έχει καταπέσει η εγγύηση και η Τράπεζα έχει εισπράξει το ποσό της εγγύησης στο ποσοστό που ασφαλίζει το δάνειο, η πιστούχος επιχείρηση, η οποία δεν μπόρεσε να ρυθμίσει την επί σειρά ετών διογκωμένη οφειλή της και οι λοιποί ενεχόμενοι βρίσκονται αντιμέτωποι με δύο διώκτες. Από την μια η αντισυμβαλλόμενη Τράπεζα που συμβατικά διεκδικεί το μη εγγυημένο τμήμα της οφειλής και από την άλλη το Δημόσιο, το οποίο έχει δικαίωμα είσπραξης του ποσού της εγγύησης που κατέβαλε στην Τράπεζα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Θεωρητικά βέβαια, η επιχείρηση έχει την δυνατότητα να ρυθμίσει τις έναντι της Τράπεζας οφειλές της κάνοντας χρήση των τραπεζικών προϊόντων που υφίστανται για τις ρυθμίσεις οφειλών. Όπως, επίσης θεωρητικά, η επιχείρηση θα μπορούσε να ενταχθεί στα προγράμματα ρύθμισης της οφειλής της έναντι του Δημοσίου, πλην όμως το ύψος της οφειλής που έμεινε μη εξυπηρετούμενο επί σειρά ετών λόγω της έλλειψης επαρκούς νομοθετικού πλαισίου σε συνδυασμό με την εξ αυτής της έλλειψης αφερέγγυα κατάσταση της επιχείρησης, μπορούν να αποβούν απαγορευτικά για κάθε είδους βιώσιμη ρύθμιση οφειλής.

Θα πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι οι Κρατικές ενισχύσεις με την μορφή εγγυήσεων στον τραπεζικό δανεισμό των επιχειρήσεων κοστίζουν (καταβάλλεται προμήθεια) και έχουν σύνθετες συνέπειες για τις ενεχόμενες επιχειρήσεις σε περίπτωση που δημιουργηθούν ληξιπρόθεσμες οφειλές (έναντι της Τράπεζας και του εγγυητή Ελληνικού Δημοσίου).

Η προτεραιότητα που δίδει η Επιτροπή στην αντιμετώπιση των δανείων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου από τις Ελληνικές Αρχές, προκύπτει από την έγκρισή της στην δεύτερη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα στις 27 Φεβρουαρίου 2019. Στο κεφάλαιο της έκθεσης: «*Το πλαίσιο για την εξυγίανση των ΜΕΔ (σ.σ. μη εξυπηρετούμενων δανείων)*» αναφέρεται ότι: «*οι αρχές έχουν εγκρίνει νομοθετική τροποποίηση και έχουν υποβάλει επικαιροποιημένο*

σχέδιο δράσης σχετικά με την διεκπεραίωση των δανείων με εγγύηση του Δημοσίου. Κατά τους προσεχείς μήνες θα αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά του στην πράξη όσον αφορά την πλήρη εκκαθάριση των εκκρεμών καταπτώσεων εγγυήσεων»³⁷.

Συνεπώς, ενόψει των προαναφερόμενων, εκ μέρους των δανειοδοτικών θεσμών της Χώρας η προτεραιότητα (αξιολόγηση αποτελεσματικότητας) σχετικά με τα δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου δίδεται στην εκ μέρους των τραπεζών είσπραξη των εγγυήσεων, ενώ ακόμα παραμένει μέχρι σήμερα σε εκκρεμότητα η εκ μέρους των τραπεζών υλοποίηση πολιτικών για την ρύθμιση των οφειλών από τα παραπάνω δάνεια. Εάν η προσοχή πέσει μονομερώς στην κατάπτωση και μόνον των εγγυήσεων και όχι στην άμεση ρύθμιση των οφειλών αυτών, οι σχετικές υποχρεώσεις του Δημοσίου θα παραμείνουν διογκούμενες στο διηνεκές και οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις θα διολισθαίνουν στην μόνιμη αφερεγγυότητα.

Προτεινόμενες Κατευθύνσεις

Οι εγγυήσεις αφορούν τραπεζικό δανεισμό και ο τελευταίος, είτε ως κεφάλαιο κίνησης, είτε ως πιστωτική διευκόλυνση πρέπει να αποτελεί εργαλείο επίτευξης επιχειρηματικών στόχων άλλως καταλήγει απλό χρέος.

Συνεπώς, οι εγγυήσεις που χορηγούνται από το Δημόσιο στις επιχειρήσεις για να μπορούν οι τελευταίες να δανείζονται με ευνοϊκότερους όρους από ό,τι θα δανείζονταν χωρίς την εγγύηση αυτή, αποκτούν θετικό ρόλο για την οικονομία μόνο εάν καλύπτουν χρηματοδότηση που εντάσσεται σε συγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο που αποσκοπεί στην αναδιάρθρωση και διάσωση της επιχείρησης ώστε να καταστεί βιώσιμη. Το νέο νομοθετικό περιβάλλον που δημιούργησε η ΥΑ 2/9425/0025/21.12.2019, ουσιαστικά καλλιεργεί έδαφος για απευθεί-

³⁷ Βλέπετε την Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ενισχυμένη εποπτεία – Ελλάδα, Απρίλιος 2019, COM (2019) 170 3/4/2019

ας διαπραγματεύσεις μεταξύ των τραπεζών και των πιστούχων προς επίτευξη συμφωνίας για την τακτοποίηση των οφειλών τους χωρίς την παρέμβαση του Δημοσίου και ως εκ τούτου χωρίς να υφίσταται κίνδυνος απώλειας της εγγύησης για τις τράπεζες από την μη εμπλοκή του Δημοσίου στην συμφωνία ρύθμισης της οφειλής.

Εφόσον εφαρμοστούν οι διατάξεις της ως άνω υπουργικής απόφασης και τεθούν σε λειτουργία από τις τράπεζες τα ανάλογα τραπεζικά προϊόντα για την ρύθμιση των οφειλών από δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, η εξυπηρέτηση των οφειλών αυτών θα μπορεί να ενταχθεί σε κάθε μελλοντικό πλάνο επιχειρηματικής βιωσιμότητας συμβάλλοντας στην συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Αναφορικά με την βιωσιμότητα της επιχείρησης και την δυνατότητα ρύθμισης των οφειλών της, προκειμένου να γίνει αντιληπτή η σκοπιμότητα που πρέπει να εξυπηρετεί η μεταφορά πόρων για την επίτευξη κάθε ρύθμισης οφειλής θα πρέπει να δανειστούμε μια παράγραφο από την εισαγωγή της Ανακοίνωσης της Επιτροπής για τις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, την οποία μεταφέρω αυτολεξεί: «Οι ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση επιχειρήσεων είναι από τις κρατικές ενισχύσεις με τις πλέον στρεβλωτικές επιπτώσεις. Όπως έχει σαφώς αποδειχθεί, στους επιτυχημένους κλάδους της οικονομίας η ανάπτυξη της παραγωγικότητας δεν οφείλεται σε συνολική αύξηση της παραγωγικότητας όλων των επιχειρήσεων της αγοράς, αλλά μάλλον στη μεγέθυνση των περισσότερο αποδοτικών και τεχνολογικά προηγμένων επιχειρήσεων εις βάρος των λιγότερο αποδοτικών ή αυτών που διαθέτουν παρωχημένα προϊόντα. Η αποχώρηση των λιγότερων αποδοτικών επιχειρήσεων δίνει την ευκαιρία στους αποδοτικότερους ανταγωνιστές τους να αναπτυχθούν και επαναφέρει περιουσιακά στοιχεία στην αγορά, όπου μπορούν να αξιοποιηθούν για περισσότερο παραγωγικές χρήσεις. Παρεμβαίνοντας σ' αυτήν τη διαδικασία, οι κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση

ενδέχεται να επιβραδύνουν σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη στους ενδιαφερόμενους κλάδους».

Εάν διαβάσουμε την παραπάνω παραδοχή της Επιτροπής θέτοντας όπου αναφέρεται η φράση «ενισχύσεις» την φράση «ρυθμίσεις οφειλών με διατήρηση των κρατικών εγγυήσεων», έχουμε αντιληφθεί ένα γενικό κανόνα που πρέπει να διέπει τις ρυθμίσεις των επιχειρηματικών οφειλών από τα δάνεια με εγγύηση του ΕΔ, ώστε με αυτές να διατίθενται πόροι σε μελλοντικά βιώσιμες επιχειρήσεις επ' ωφελεία εν τέλει της οικονομίας. Δεν εξυπηρετεί κανένα υγιή οικονομικό στόχο η περιστασιακή ενημερότητα της οφειλής μιας μη βιώσιμης επιχείρησης που θα επιτευχθεί με μια οποιαδήποτε ρύθμιση αντί για την ρύθμιση της οφειλής μιας βιώσιμης επιχείρησης που θα δικαιολογήσει με την ροή των εσόδων της τα κεφάλαια που θα διατεθούν για την σωτηρία της. Η ρύθμιση της οφειλής μιας μόνιμα αφερέγγυας επιχείρησης στερεί πόρους από την ρύθμιση μιας μελλοντικά βιώσιμης επιχείρησης.

Αυτήν την σκοπιμότητα φαίνεται να εξυπηρετεί και ο νομοθέτης με την θέσπιση του κριτηρίου της πιστοληπτικής ικανότητας της πιστούχου επιχείρησης κατά την ρύθμιση της οφειλής της από δάνειο που χορηγήθηκε με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου.

Για να πραγματοποιηθεί όμως και στις δανειοδοτηθείσες με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου επιχειρήσεις η δια ρυθμίσεων των οφειλών τους μεταφορά πόρων σε όσες από αυτές μπορούν να καταστούν βιώσιμες, θα πρέπει να υπάρξει στις τράπεζες άμεση θέσπιση διαδικασιών για να απεγκλωβισθούν οι σχετικές δυνατότητες. Εάν συνεχιστεί η αδράνεια ως προς την εφαρμογή της πρόσφατης υπουργικής απόφασης που δίνει την δυνατότητα σε χιλιάδες επιχειρήσεις που έχουν λάβει την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου να ρυθμίσουν τις οφειλές τους, θα πρέπει να υπάρξει κινητοποίηση των κλαδικών εκπροσώπων των επιχειρήσεων ώστε σε συνεννόηση με τους εμπλεκόμενους για την επίλυση του ζητήματος θεσμικούς φορείς (Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Τράπεζα της Ελλάδος, Υπουργείο Οικονομικών), να

δοθεί άμεση λύση για την εφαρμογή από τις Τράπεζες των κατάλληλων διαδικασιών για την ρύθμιση ή την οριστική διευθέτηση των οφειλών των επιχειρήσεων από τα δάνεια που έλαβαν με την εγγύηση του Ε.Δ.

Στην απευκταία περίπτωση κατά την οποία θα συνεχιστεί η αδράνεια στην αντιμετώπιση του προβλήματος, οι επιχειρήσεις που έχουν τεθεί σε οικονομική ομηρεία λόγω της αντικειμενικής αδυναμίας ρύθμισης των οφειλών τους από τα εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο δάνεια, εάν δεν έχουν ακόμα πτωχεύσει, άγονται σταδιακά στην υπερχρέωση και ως εκ τούτου στην μόνιμη αφερεγγυότητα. Παράλληλα, όσο παραμένουν σε καθυστέρηση οι οφειλές αυτές, τα αιτήματα των τραπεζών έναντι του Ελληνικού Δημοσίου για τις καταπτώσεις των εγγυήσεων θα διογκωθούν και θα αυξήσουν ακόμα περισσότερο τις υποχρεώσεις του Δημοσίου σε βάθος χρόνου.

Ας ελπίσουμε ότι η πρόσφατη συμφωνία σε επίπεδο Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών σχετικά με την καθιέρωση από τις τράπεζες δι-ατραπεζικού εργαλείου για τον τρόπο υπολογισμού της Καθαρής Παρούσας Αξίας των αναμενόμενων ταμειακών ροών που θα εξασφαλιστούν από τις επικείμενες ρυθμίσεις των εν λόγω οφειλών (NPV Tool), θα αποτελέσει την αφετηρία για την υιοθέτηση από τις τράπεζες των κατάλληλων πολιτικών για την έναρξη των διαδικασιών ρύθμισης των οφειλών αυτών.

Οι σχετικές διαδικασίες με τις οποίες θα εξετάζονται τα σχετικά αιτήματα ρύθμισης των οφειλών από τα εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο δάνεια θα υλοποιούνται από τις αρμόδιες Κεντρικές Διευθύνσεις των Τραπεζών βάσει των κανόνων αξιολόγησης των ρυθμίσεων οφειλών που ισχύουν σε κάθε τράπεζα για τους πιστούχους της λιανικής τραπεζικής ή του Wholesale Banking. Σε κάθε περίπτωση, η όλη διαδικασία θα εφαρμόζεται σύμφωνα με την σχετική πολιτική ρυθμίσεως των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο δανείων που θα εγκριθεί και θα επικυρωθεί από τις αρμόδιες Επιτροπές κάθε τράπεζας.

Έτσι, εφόσον τεθούν σε λειτουργία οι ως άνω διαδικασίες ρύθμισης οφειλών, για κάθε αιτούμενη ρύθμιση θα χωρεί απευθείας διαπραγμάτευση μεταξύ των μερών (τράπεζας και πιστούχου επιχείρησης), στο πλαίσιο της οποίας η πιστούχος επιχείρηση θα αξιολογείται από τα αρμόδια Συμβούλια Καθυστερήσεων των τραπεζών με βάση τα οικονομικά της στοιχεία (συνήθως, πρόσφατους ισολογισμούς και ισοζύγια, φορολογικές δηλώσεις Ε3, πρόσφατα εκκαθαριστικά ΕΝΦΙΑ, περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ). Παράλληλα, η αιτούμενη ρύθμιση θα αξιολογείται βάσει της Καθαρής Παρούσας Αξίας των αναμενόμενων ταμειακών ροών που θα προκύψουν μετά την ρύθμιση του δανείου, με την εφαρμογή του εργαλείου που θα υπολογίζει την παραγόμενη από την ρύθμιση αξία τόσο για την τράπεζα, όσο και για το Ελληνικό Δημόσιο (NPV Tool).

Δεδομένης της υφιστάμενης τραπεζικής πρακτικής, επισημαίνεται ότι για όσα δάνεια δεν θα προκριθεί ρύθμιση βάσει της αξιολόγησης των σχετικών αιτημάτων και των αποτελεσμάτων των σχετικών υπολογισμών της Καθαρής Παρούσας Αξίας τους, η μόνη διευθέτηση οφειλής που θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή είναι η ρύθμιση με ισόποση ενεχυρίαση καταθέσεως μετρητών (cash collateral). Σε περίπτωση κατά την οποία ούτε η ενεχυρίαση αυτή είναι εφικτή, θα ακολουθηθεί η διαδικασία κατάπτωσης της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου με τις συνέπειες που αναπτύχθηκαν στο οικείο κεφάλαιο.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ελληνικό Ινστιτούτο Κρατικών Ενισχύσεων (2011), «Κρατικές Ενισχύσεις τα Βασικά Κανονιστικά Κείμενα», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη.

Καραγιάννης Βασ. (2006), «Κρατικές Ενισχύσεις Κοινωνική & Εθνική Ρύθμιση», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη.

Κώτσηρας Γ., (2015) «Η Ανάκτηση των Κρατικών Ενισχύσεων κατά το Ενωσιακό Δίκαιο και την Ελληνική Έννομη Τάξη», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη.

Μεταξάς Αντ. (2018), «Ο Εθνικός Δικαστής ως Ενωσιακός Δικαστής στα συμφραζόμενα του Ενωσιακού Δικαίου Κρατικών Ενισχύσεων», Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, διαθέσιμο στο https://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2018/metaxas_Oktober2018.pdf

Ρηγάκου Σμ., (2011) «Κρατικές Ενισχύσεις για την Αντιμετώπιση της Χρηματοπιστωτικής Κρίσης», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη.

Φαραντούρης Ν. (2006), «Ο Έλεγχος των Κρατικών Ενισχύσεων Διάσωσης και Αναδιάρθρωσης Προβληματικών Επιχειρήσεων», Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Κανονιστικό πλαίσιο

- ▶ Ανακοίνωση της Επιτροπής της Ε.Ε. 2008/C155/02
- ▶ Ανακοίνωση της Επιτροπής της Ε.Ε. 2009/C16/01.
- ▶ Ανακοίνωση της Επιτροπής της Ε.Ε. 2014/C249/01.
- ▶ Ανακοίνωση της Επιτροπής της Ε.Ε. 2016/C262/01.
- ▶ Άρθρο 107 ΣΛΕΕ (Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
- ▶ ΓΛΚ Δ25 Κεφάλαιον Ασφαλίσεως Χρηματοδοτήσεων εκ Κεφαλαίων ή Εγγυήσει του Ελληνικού Δημοσίου

-
- ▶ Νόμος 2322/1995
  - ▶ Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 42/2014.
  - ▶ Σύσταση Ε.Ε. 2003/361/ΕΚ
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 2/94253/0025/21.12.2018.
  - ▶ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17/1/2013 σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της Ε.Ε. για τις κρατικές ενισχύσεις.
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 2/4/2006, ΦΕΚ Β' 713/2006
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 164/1994, ΦΕΚ Β' 38/1994
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 2/7/2007, ΦΕΚ Β' 131/2007
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 2/4/2008, ΦΕΚ Β' 1807/2008
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 365/2007 ΦΕΚ Β' 1740/2007
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 312/2008, ΦΕΚ Β' 1351/2008
  - ▶ Υπουργική Απόφαση 2/22475/0025, ΦΕΚ Β' 1346/25.4.2012

Δικτυακοί τόποι

<https://www.bankofgreece.gr/>

<https://www.capital.gr/>

<https://banks.com.gr/>

<http://webgate.ec.europa.eu/>

E

Τζανέτος Ν. (2020), «Το κράτος ως εγγυητής στον τραπεζικό δανεισμό των επιχειρήσεων», *Ενημερωτικά Σημειώματα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ*, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, σσ. 40

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οι δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ αποσκοπούν στην ενθάρρυνση και επέκταση του δημόσιου διαλόγου και της επικοινωνίας μεταξύ του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και των φορέων της επιχειρηματικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, των εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών. Οι απόψεις και τα επιχειρήματα που διατυπώνονται στην παρούσα έκδοση εκφράζουν τον/την συντάκτη/κτρια και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες θέσεις του Ινστιτούτου και της ΓΣΕΒΕΕ.

Το παρόν ενημερωτικό σημείωμα εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Παρεμβάσεις της ΓΣΕΒΕΕ για τη συστηματική παρακολούθηση και πρόγνωση αλλαγών του παραγωγικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» με κωδικό ΟΠΣ 5003864, του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ), με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης